

คู่มือ

การแต่งกายชุดเครื่องแบบ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

จัดทำโดย

กองการเจ้าหน้าที่

ความรู้เกี่ยวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการ (ชุดสีกากี)

เครื่องแบบ หมายความว่า เครื่องแต่งกายทั้งหลายรวมทั้งเครื่องหมายต่างๆ ตลอดจนสิ่งประกอบเครื่องแต่งกายอย่างอื่น ที่ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นแต่งซึ่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ.๒๕๖๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๐๙ ที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐

เครื่องแบบปฏิบัติราชการของพนักงานส่วนท้องถิ่นมีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทรีนุให้ใช้อินทรีนุอ่อนมีลาย

เครื่องแบบปฏิบัติงานของลูกจ้างประจำมีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสีกากีคอพับของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทรีนุให้ใช้อินทรีนุอ่อนสีเหลืองหรือสีทอง อินทรีนุมีลาย

เครื่องแบบพนักงานส่วนท้องถิ่น ประเภทข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสายงานบริหารสถานศึกษา สายงานนิเทศการศึกษา และสายงานการสอน ให้ใช้อินทรีนุและเครื่องหมายตำแหน่งอินทรีนุตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดให้ใช้เครื่องหมายตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยอนุโลม

๑. เครื่องแบบปฏิบัติราชการ (ชุดสีกากี) มี ๒ ประเภท

๑.๑ เครื่องแบบสีกากีคอพับ (แขนยาว/แขนสั้น)

๑.๒ เครื่องแบบสีกากีคอแบะ

ตัวอย่างเครื่องแบบสีกากีคอพับ (แขนยาว)

สุภาพบุรุษ

- เสื้อคอพับแขนยาวสีกากี
- กางเกงขายาวสีกากี
- เข็มขัดทำด้วยด้ายดักสีกากี หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีรูปครุฑนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู
- รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือหุ้มข้อ หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาล
- ถุงเท้าสีดำหรือสีน้ำตาล สีเดียวกับรองเท้า
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้า ทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ ที่ไหล่ระดับอินทรีนุสีเดียวกับเสื้อ
- ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋

สุภาพสตรี

- เสื้อคอพับแขนยาวสีกากี
- กระโปรงยาวปิดเข้าสีกากี
- เข็มขัดทำด้วยด้ายดักสีกากี หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีรูปครุฑนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู
- รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือรัดส้น หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาลแบบปิดปลายเท้าไม่มีลวดลาย สูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้า ทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ ที่ไหล่ระดับอินทรีนุสีเดียวกับเสื้อ
- ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋

ตัวอย่างเครื่องแบบสีกากีคอพับ (แขนสั้น)

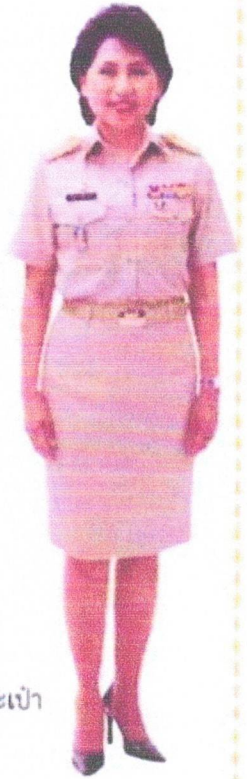
สุภาพบุรุษ

- เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี
- กางเกงขายาวสีกากี
- เข็มขัดทำด้วยด้ายดักสีกากี หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีรูปครุฑขุนบนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู
- รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือหุ้มข้อ หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาล
- ถุงเท้าสีดำหรือสีน้ำตาล สีเดียวกับรองเท้า
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้า ทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ ที่ไหล่ระดับอินทราวุธเดียวกับเสื้อ
- ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋

สุภาพสตรี

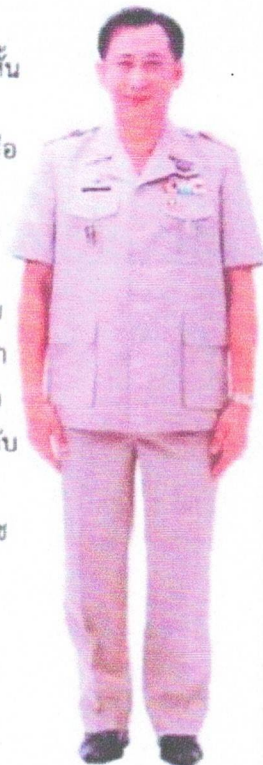
- เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี
- กระโปรงยาวปิดเข้าสีกากี
- เข็มขัดทำด้วยด้ายดักสีกากี หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีรูปครุฑขุนบนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู
- รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือรัดส้น หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาลแบบปิดปลายเท้าไม่มีลวดลาย สูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้า ทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ ที่ไหล่ระดับอินทราวุธเดียวกับเสื้อ
- ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋

ตัวอย่างเครื่องแบบสีกากีคอแบะ

สุภาพบุรุษ

- เสื้อคอแบะปล่อยเอวสีกากีแขนสั้น
- กางเกงขายาวสีกากี
- รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือหุ้มข้อ หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาล
- ถุงเท้าสีดำหรือสีน้ำตาล สีเดียวกับรองเท้า
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้า ทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ ที่ไหล่ระดับอินทราวุธเดียวกับเสื้อ
- ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋

สุภาพสตรี

- เสื้อคอแบะปล่อยเอวสีกากีแขนสั้น
- กระโปรงยาวปิดเข้าสีกากี
- เข็มขัดทำด้วยผ้าสีกากีสีเดียวกับเสื้อ หัวเข็มขัดสีเหลี่ยมมุมผ้าคาดทับเสื้อ
- รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือรัดส้น หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาลแบบปิดปลายเท้าไม่มีลวดลาย สูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้า ทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ ที่ไหล่ระดับอินทราวุธเดียวกับเสื้อ
- ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋

ความรู้เกี่ยวกับเครื่องแบบพิธีการ (ชุดขาวข้าราชการ)

เครื่องแบบพิธีการของพนักงานส่วนท้องถิ่นมีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบพิธีการของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทรีนุให้ใช้อินทรีนุแข็ง กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่าพื้นสีกหลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก อินทรีนุมีลาย

๒. เครื่องแบบพิธีการมี ๕ ประเภท

- ๒.๑ เครื่องแบบปกติขาว
- ๒.๒ เครื่องแบบปกติกากีคอตัง
- ๒.๓ เครื่องแบบครึ่งยศ
- ๒.๔ เครื่องแบบเต็มยศ
- ๒.๕ เครื่องแบบสโมสร

➤ เครื่องแบบปกติขาว (กางเกงขาว + เสื้อขาว) ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนซ้าย

ตัวอย่างเครื่องแบบปกติขาว

สุภาพบุรุษ

- เสื้อคอปิดสีขาวแขนยาว มีกระเป๋าทอกเสื้อทั้ง ๒ ข้าง กระเป๋ามีใบปกกระเป๋
- กางเกงขาวแบบราชการชายาว
- เสื้อใช้กระดุมโลหะสีทอง
- ตราครุฑพ่าห์ ขนาดใหญ่ ๕ นิ้ว
- รองเท้าหนังหุ้มส้น หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ
- ถุงเท้าสีดำ
- ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรีนุพื้นสีกหลาดสีดำปักดินทองลายช่อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์

สุภาพสตรี

- เสื้อชั้นนอกคอแบบสีขาวแบบคอแหลม กระดุม ๕ เม็ด หรือแบบคอป้านกระดุม ๓ เม็ด กระเป๋าด้านล่าง ๒ ข้าง
- เสื้อข้างใน เสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาว ผูกผ้าพันคอสีดำเงือกทะเลสี
- กระโปรงสีขาวยาวคลุมเข่า
- รองเท้าหนังหุ้มส้น หรือวัตถุเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้า
- ถุงน่องหรือถุงเท้าขาวสีเนื้อ
- ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรีนุพื้นสีกหลาดสีดำปักดินทองลายช่อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์

➤ เครื่องแบบครึ่งยศ หรือ ปกติขาวครึ่งยศ (กางเกงดำ - เสื้อขาว) + เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรงให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือเสิร์จดำประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ตัวอย่างเครื่องแบบครึ่งยศ

สุภาพบุรุษ

- เสื้อคอปิดสีขาวแขนยาว มีกระเป๋าท็อกเสื้อทั้ง ๒ ข้าง กระเป๋ามีใบปกกระเป๋
- กางเกงขาขาวสีด้าแบบราชการขาขาว
- เสื้อใช้กระดุมโลหะสีทอง ตราครุฑพาว์ ขนาดใหญ่ ๕ เม็ด
- รองเท้าหนังหุ้มส้น หรือวัดดูเทียมหนังสีด้า
- ถุงเท้าสีด้า
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรธนูพื้นสักหลาดสีด้าปักดินทอง ลายช่อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นปลายมน ติดคุมโลหะสีทองตราครุฑพาว์
- ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ไม่สวมสายสะพาย)

สุภาพสตรี

- เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาวแบบคอแหลม กระดุม ๕ เม็ด หรือแบบคอป้านกระดุม ๓ เม็ด กระเป๋าด้านล่าง ๒ ข้าง
- เสื้อข้างใน เสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาว ผูกผ้าพันคอสีด้าเงือกทะเล
- กระโปรงสีด้ายาวคลุมเข่า
- รองเท้าหนังหุ้มส้น หรือวัดดูเทียมหนังสีด้าแบบปิดปลายเท้า
- ถุงน่องหรือถุงเท้าขาวสีเนื้อ
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรธนูพื้นสักหลาดสีด้าปักดินทอง ลายช่อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นปลายมน ติดคุมโลหะสีทองตราครุฑพาว์
- ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ไม่สวมสายสะพาย)

➤ เครื่องแบบเต็มยศ หรือ ปกติขาวเต็มยศ (กางเกงดำ - เสื้อขาว) + เครื่องราชอิสริยาภรณ์สายสะพาย (ถ้ามี) นิยมแต่งในวันที่ ๕ ธันวาคมหาราช ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสวมสายสะพาย

ตัวอย่างเครื่องแบบเต็มยศ

สุภาพบุรุษ

- เสื้อคอปิดสีขาวแขนยาว มีกระเป๋าทิ้งอกเสื้อทั้ง ๒ ข้าง กระเป๋ามีใบปกกระเป๋
- กางเกงขาขาวสีดำแบบราชการขาขาว
- เสื้อใช้กระดุมโลหะสีทอง
- ตราครุฑพ่าห์ ขนาดใหญ่ ๕ นิ้ว
- รองเท้าหนังหุ้มส้น หรือวัดดูเทียมหนังสีดำ
- ถุงเท้าสีดำ
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทธรณูปันสักหลาดสีดำปักดินทองลายช่อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์
- ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ได้รับพระราชทานตามชั้นสายสะพาย (ป.ม., ป.ช., ม.ว.ม. และ ม.ป.ช.)
สำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายแต่งเหมือนเครื่องแบบครึ่งยศ

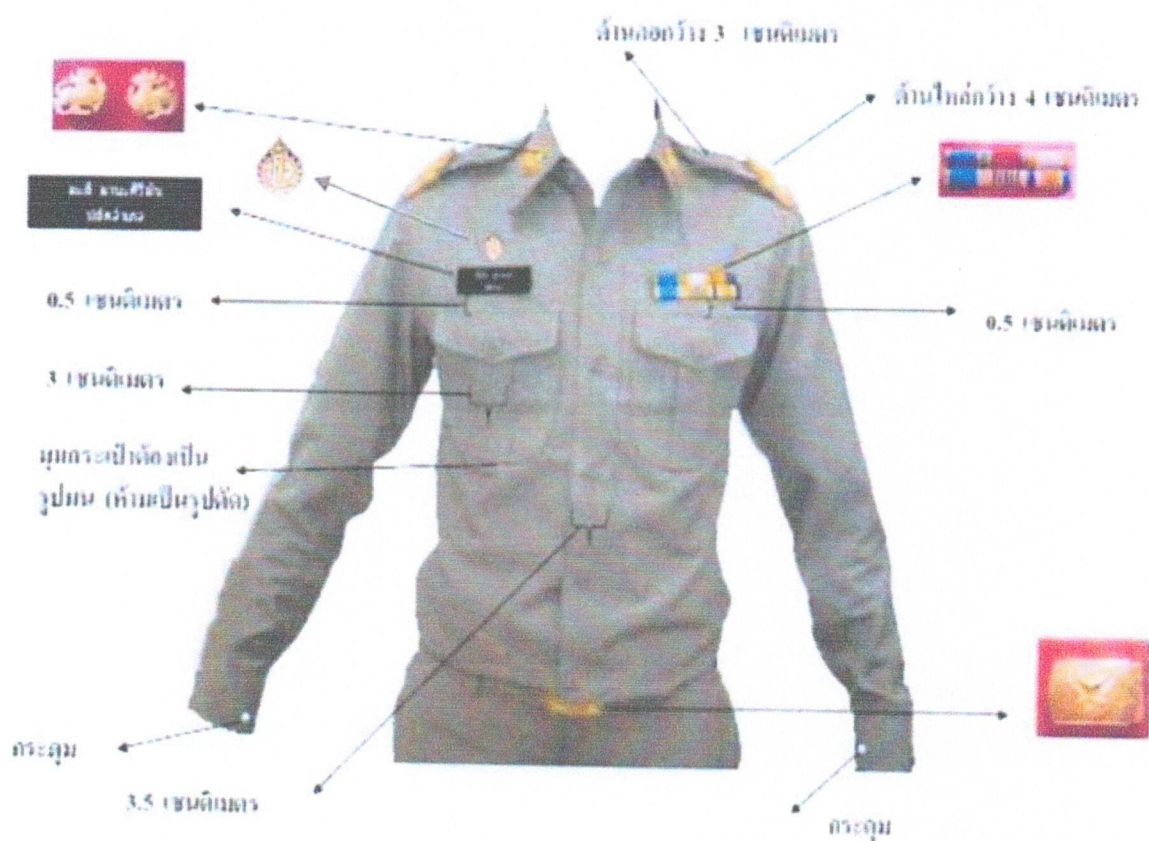

สุภาพสตรี

- เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาวแบบคอแหลม กระดุม ๕ เม็ด หรือแบบคอป้านกระดุม ๓ เม็ด กระเป๋าด้านล่าง ๒ ข้าง
- เสื้อข้างใน เสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาว ผูกผ้าพันคอสีดำเงือกทะเลสี
- กระโปรงสีดำยาวคลุมเข่า
- รองเท้าหนังหุ้มส้น หรือวัดดูเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้า
- ถุงน่องหรือถุงเท้าขาวสีเนื้อ
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อทั้ง ๒ ข้าง เข็ม อบจ. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทธรณูปันสักหลาดสีดำปักดินทองลายช่อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์
- ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ได้รับพระราชทานตามชั้นสายสะพาย (ป.ม., ป.ช., ม.ว.ม. และ ม.ป.ช.)
สำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายแต่งเหมือนเครื่องแบบครึ่งยศ

การประดับเครื่องหมายข้าราชการส่วนท้องถิ่น

จากภาพตามโมเดลข้างบนนี้ เป็นภาพรวมการแต่งกายข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือการประดับเครื่องหมายข้าราชการสำหรับข้าราชการใหม่ทุกท่านจะได้มองเห็นการแต่งกายที่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ.๒๕๖๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ยะท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๐๙ ซึ่งโมเดลเป็นตัวอย่างเครื่องแบบข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในแต่ละกระทรวงจะมีความแตกต่างกันในส่วนของการแสดงสังกัด โดยสามารถอธิบายตามโมเดลได้ ดังนี้

➤ เสื้อ (ชาย - หญิง)

เสื้อสีก็คอพับ แขนยาวมีกระเป๋ายับติดหน้าอกข้างละ ๑ กระเป๋ามีแถบอยู่ตรงกลางตามทางแนวตั้ง ไปปกกระเป๋ารูปนก ชายกลางแหลมตัวเสื้อผ่าอกตลอด ติดกระดุมตามแนวอกเสื้อ ๖ เม็ด (รวมกระดุมคอเม็ดบนสุด) ไม่มีจีบด้านหลัง

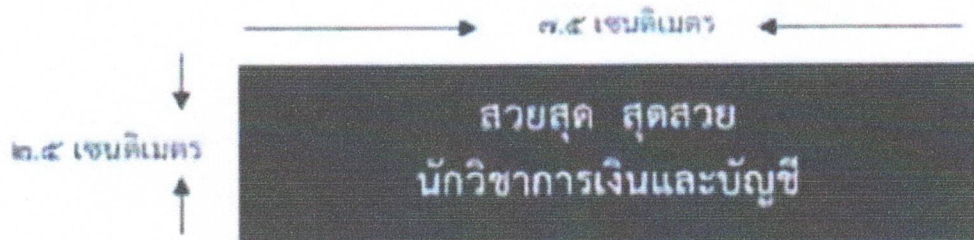
➤ กางเกง และกระโปรง

- กางเกงสีก็ ขาว ยาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ไม่พับปลายขา กระเป๋ายับตรง มีจีบ ด้านหน้าหรือด้านข้างมีจีบหน้า หรือไม่มีก็ได้

- กระโปรงสีก็ ยาว ปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อยห้ามปลายบานเป็นส้ม หรือตัดปลายยาวครึ่งน่อง มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ หรือไม่มีก็ได้ แต่ห้ามมีจีบรอบ

หมายเหตุ : การแต่งกายชุดสีก็ เป็นการแต่งกายของข้าราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นระเบียบคนละฉบับ ชุดปกติขาวไม่ใช่ข้าราชการก็แต่งได้

➤ ป้ายชื่อและตำแหน่ง

ป้ายชื่อพื้นสีดำ ตัวอักษรสีขาว แสดงชื่อตัว ชื่อสกุล และชื่อตำแหน่งในการบริหารงานหรือชื่อตำแหน่งในสายงานตามท้องที่กรกลางบริหารงานบุคคลกำหนด ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านขวาประมาณ ๐.๕ เซนติเมตร

➤ เข็มขัด

เข็มขัด ทำด้วยด้ายถักสีกากี กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทางนอน ปลายใน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีรูปครุฑทศนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัดหุ้มด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร

➤ เครื่องหมายแสดงสังกัด

เครื่องหมายแสดงสังกัด ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร เป็นรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อ ด้านหน้าทั้งสองข้าง

➤ เช็มแสดงสังกัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล

➤ รองเท้า

ผู้ชาย

ผู้หญิง

ชาย เป็นรองเท้านุ่มส้น หรือนุ่มข้อหนัง หรือวัสดุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้า สีเดียวกับรองเท้า

หญิง เป็นรองเท้านุ่มส้น หรือรัดส้นหนัง หรือวัสดุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาลแบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

ความรู้เกี่ยวกับแพรแถบเหรียญที่ระลึก (แพรแถบสี)

แถบรวิสีต่างๆ เรียกว่า “แพรแถบย่อ” ซึ่งจะกี่ชั้น ชั้นละกี่เหรียญก็ตามแต่ โดยทั่วไปจะมีชั้นละ ๓ เหรียญ แพรแถบ ทำด้วยผ้าแพรแถบ ไม่มีพลาสติกหุ้มติดที่หน้าออกเหนือกระเป๋าด้านซ้าย ประมาณ ๐.๕ เซนติเมตร ในตอนต้นนี้จะกล่าวถึงแพรแถบย่อเหรียญที่ระลึกก่อนเพราะถือเป็นแบบอย่างขั้นต้นที่สามารถประดับได้ เหรียญที่ระลึกประดับแพรแถบนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้กรมธนารักษ์จัดสร้างขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องในวโรกาสต่างๆ จะใช้ประดับชุดปกติขาวในงานพิธีการหรือชุดปฏิบัติงาน (ชุดสีกากี)

ตัวอย่าง

แพรแถบเหรียญที่ระลึก ๖ ชนิด

แพรแถบเหรียญที่ระลึก ๙ ชนิด

ตัวอย่าง

แพรแถบย่อเหรียญเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ๖ ชนิด และ ๙ ชนิด

สำหรับข้าราชการ หรือพนักงานราชการที่บรรจุใหม่ สามารถประดับแพรแถบได้ แต่จะประดับได้เฉพาะ “แพรแถบย่อเหรียญที่ระลึก” แต่ยังไม่สามารถประดับ “แพรแถบย่อเหรียญเครื่องราชอิสริยาภรณ์” จนกว่าจะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในชั้นนั้นๆ เสียก่อน

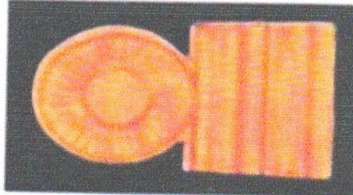
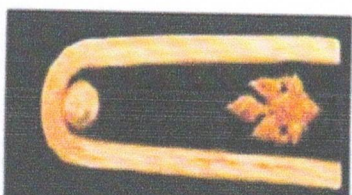
แพรแถบย่อเหรียญที่ระลึก

ชื่อเหรียญที่ระลึก	ปี พ.ศ.ที่ทรงโปรดเกล้า	แพรแถบย่อ
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๙	2493	
งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ	2500	
ที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาและทวีปยุโรป	2503	
พระราชพิธีราชาภิเษก ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี	2514	
พระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	2515	
พระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	2520	
ที่ระลึกสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี	2525	
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงเจริญพระชนมายุ ๕๐ พรรษา	2525	
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา	2527	
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา	2530	
พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก	2531	
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา	2535	
พระราชพิธีกาญจนาภิเษก ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี	2539	
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา	2542	
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงเจริญพระชนมายุ ๗๒ พรรษา	2547	
พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี	2549	
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา	2554	
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๖๐ พรรษา	2555	
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๖๐ พรรษา	2558	
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๔ พรรษา	2559	
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๑๐	2562	

เครื่องหมายอินทรรณู
ประกอบเครื่องแบบข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ประเภทตำแหน่งพนักงานส่วนท้องถิ่น				อินทรรณูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรรณู	
ทั่วไป	วิชาการ	อำนวยการ ท้องถิ่น	บริหาร ท้องถิ่น	เครื่องแบบปฏิบัติราชการ	เครื่องแบบพิธีการ
	ระดับ เชี่ยวชาญ	ระดับสูง	ระดับสูง	๑ แถบใหญ่ ๑ แถบเล็กขมวด เพิ่มครุฑพ่าห์	ข้อชัยพฤกษ์ เพิ่มเส้นฐาน
ระดับอาวุโส	ระดับ ชำนาญการ พิเศษ	ระดับกลาง	ระดับกลาง	๑ แถบใหญ่ ๑ แถบเล็กขมวด	ข้อชัยพฤกษ์
	ระดับ ชำนาญการ	ระดับต้น	ระดับต้น		
ระดับ ชำนาญงาน	ระดับ ปฏิบัติการ			๓ แถบเล็ก แถบบนขมวด	ข้อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก
ระดับ ปฏิบัติงาน				๒ แถบเล็ก แถบบนขมวด	ข้อชัยพฤกษ์ มีดอก ๒ ดอก

เครื่องหมายอินทรรู ประกอบเครื่องแบบลูกจ้างประจำ

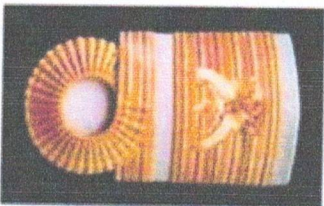
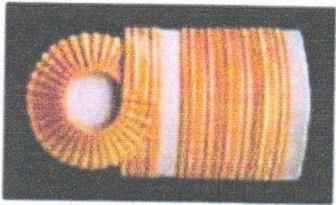
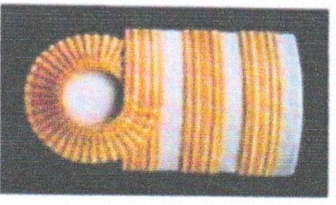
กลุ่มลูกจ้างประจำ	อินทรรูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรรู	
	เครื่องแบบปฏิบัติงาน	เครื่องแบบพิธีการ
ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๑๖,๑๕๐ บาท ขึ้นไป	 มีแถบกว้าง ๑ ซม. ๓ แถบ แถบแรกห่างจาก ดันอินทรรู ๕ มม. และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มม. และมีวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลาง วงใน ๑ ซม. อยู่เหนือแถบบน	 มีลายดอกประจำยามและใบเทศ ๓ ซ่อ
ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๗,๑๔๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๖,๑๕๐ บาท	 มีแถบกว้าง ๑ ซม. ๒ แถบ แถบแรกห่างจาก ดันอินทรรู ๕ มม. และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มม. และมีวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลาง วงใน ๑ ซม. อยู่เหนือแถบบน	 มีลายดอกประจำยามและใบเทศ ๒ ซ่อ
ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๔,๘๗๐ บาท แต่ไม่ถึง ๗,๑๔๐ บาท	 มีแถบกว้าง ๑ ซม. ๑ แถบ ห่างจากดันอินทรรู ๕ มม. และมีวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ ซม. อยู่เหนือแถบบน	 มีลายดอกประจำยามและใบเทศ ๑ ซ่อ

เครื่องหมายอินทรรณู

ประกอบเครื่องแบบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

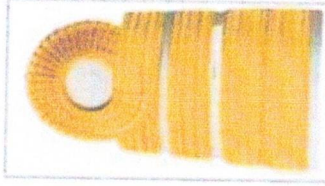
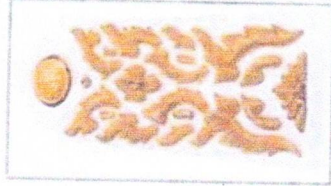
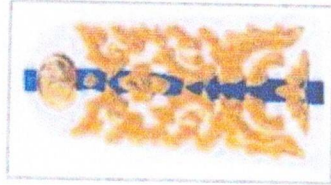
พนักงานส่วนท้องถิ่น ประเภทข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานบริหารสถานศึกษา สายงานนิเทศการศึกษา และสายงานการสอน ให้ใช้อินทรรณูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรรณู ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดให้ใช้อินทรรณูตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ โดยอนุโลม

อินทรรณูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรรณูของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

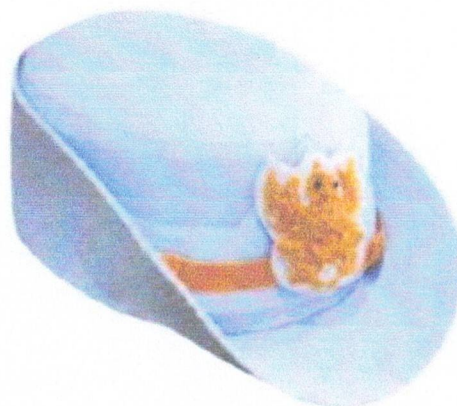
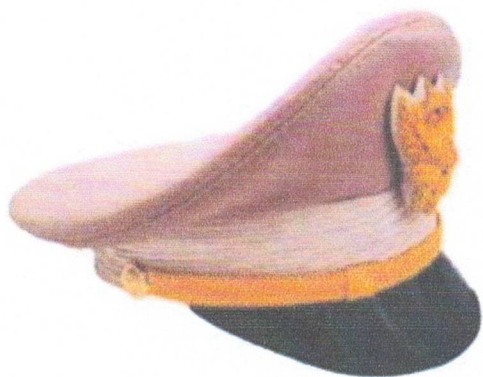
ลำดับ ที่	ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา ที่ได้รับเงินเดือนในอันดับ	เทียบกับข้าราชการ พลเรือนตำแหน่ง ประเภทวิชาการ	อินทรรณูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรรณู	
			เครื่องแบบปฏิบัติราชการ	เครื่องแบบพิธีการ
๑ ๒	คศ.๕ คศ.๔	ระดับทรงคุณวุฒิ ระดับเชี่ยวชาญ	๑ แฉกใหญ่ ๑ แฉกเล็กขมวด เพิ่มครุฑพ่าห์ 	ข้อชัยพฤกษ์ เพิ่มเส้นฐาน
๓ ๔	คศ.๓ คศ.๑ ขั้น ๓ ขึ้นไป (ปัจจุบันคือ ๑๕,๐๒๐ บาท หรือมากกว่า) และ คศ.๒	ระดับชำนาญการพิเศษ ระดับชำนาญการ	๑ แฉกใหญ่ ๑ แฉกเล็กขมวด 	ข้อชัยพฤกษ์
๕	ครูผู้ช่วย และ คศ.๑ ขั้น ๑ - ๒ หรือต่ำกว่าขั้น ๑ (ปัจจุบันคือ ๑๔,๖๒๐ บาท หรือต่ำกว่า) ของอันดับ คศ.๑	ระดับปฏิบัติการ	๓ แฉกเล็ก แฉกบนขมวด 	ข้อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก

เครื่องหมายอินทรี ประกอบเครื่องแบบผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

เครื่องแบบปฏิบัติราชการของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น จะมีลักษณะและส่วนประกอบ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการของพนักงานส่วนท้องถิ่น เพียงแต่จะแตกต่างกันที่อินทรีสำหรับเครื่องแบบผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่านั้น

ประเภทผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น	อินทรีและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรี	
	เครื่องแบบปฏิบัติราชการ	เครื่องแบบพิธีการ
ผู้บริหารท้องถิ่น		
ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น - รองนายก - เลขานุการนายก - ที่ปรึกษานายก		
สมาชิกสภาท้องถิ่น - อบจ.		
สมาชิกสภาท้องถิ่น - เทศบาล - อบต. - เมืองพัทยา		

หมวกและหน้าหมวกสำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่น

- ข้าราชการชาย : ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาวบังหน้า บนหมอนสักหลาดสีขาว
- ข้าราชการหญิง : ให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ
 - แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชาย แต่เป็นทรงอ่อน
 - แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว

* การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร

คำถามที่พบบ่อยๆ เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบข้าราชการ

๑. วันรายงานตัวเพื่อเริ่มปฏิบัติราชการ (บรรจุครั้งแรก) ต้องใส่ชุดราชการหรือไม่

ตอบ : ต้องใส่ชุดกากีแขนยาว คอพับ

๒. ชุดข้าราชการ (สีกากี) สามารถใส่ในโอกาสใดได้บ้าง

ตอบ : ตามประเพณีนิยมจะขึ้นอยู่กับหน่วยงานว่า มีการส่งเสริมให้แต่งเครื่องแบบราชการหรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น ในเทศบาล / อบต. จะนิยมใส่กันทุกวันจันทร์ หรือตามแต่โอกาสอื่นๆ เช่น ผู้ที่ต้องเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น

๓. ชุดข้าราชการ (สีกากี) แขนสั้นและแขนยาว มีความนิยมใส่เช่นไร

ตอบ : ในปกติแล้ว ชุดข้าราชการ (สีกากี) แขนสั้น จะใส่ปฏิบัติราชการตามปกติทั่วไป ส่วนชุดข้าราชการ (สีกากี) แขนยาวนั้น จะใช้ในโอกาสที่ต้องการความสุภาพเรียบร้อยที่มากขึ้น เช่น วันรายงานตัว วันประชุมสภา วันรายงานตัว (โอน) ย้าย วันสอบเลื่อนระดับ

๔. ในการถ่ายรูปชุดปกตินั้น ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุครั้งแรก สามารถติดแพรแถบสีได้หรือไม่

ตอบ : สามารถติดได้ เพราะแพรแถบสีนั้น คือ แพรแถบเหรียญที่ระลึก ซึ่งเป็นเหรียญที่ออกมาเนื่องในพระราชพิธีสำคัญๆ ต่างๆ ของประเทศไทยเพื่อเป็นที่ระลึก ซึ่งทุกๆ คนสามารถประดับได้ โดยคนผู้นั้นจะต้องเกิดทันในปีที่มีการจัดพระราชพิธีนั้นๆ

๕. แพรแถบสี ทำไมบางคนมี ๓ ชั้น และบางคนมี ๒ ชั้น

ตอบ : การประดับนั้น จะแตกต่างกันตามปี พ.ศ. ที่เกิด แต่ถ้าหากจะประดับเหรียญที่ระลึกที่ออกมาก่อนปีที่เกิดก็ไม่เป็นไร ถึงแม้จะผิดหลักแต่ก็เป็นเรื่องเล็กน้อย ปกติแล้วจะโดนมองข้ามไปไม่มีความผิดอะไร เนื่องจากตามร้านมักจะทำแพรแถบที่เป็นแบบสำเร็จรูปมา ซึ่งจะไม่ทำไว้คนที่เกิดในช่วงปีหลังๆ เพราะว่าทำออกมาแล้วสีไม่สวย คนไม่นิยมติดกัน

